

V tej številki:

Poročilo o udeležbi na konferenci Internet Librarian International 2013	1
Poročilo o uporabi storitve dostopa na daljavo do informacijskih virov v letu 2013 za splošne knjižnice	3
Poročilo o uporabi storitve oddaljenega dostopa do informacijskih virov v letu 2013 za visokošolske knjižnice	6
Program izobraževanja NUK za leto 2014	8
Individualne mobilnosti zaposlenih MKL v programu Vseživljenjsko učenje	9
Refleksija na Čopa	13
Zveza je tudi Zaveza	16
O varnosti v knjižnicah	16
Punčke iz cunj	18
Mediterran – fotografska razstava Vlada Bernetiča v MKI	19

Poročilo o udeležbi na konferenci Internet librarian international 2013

London, 15.–16. oktober 2013

Petnajsta konferenca Internet librarian international je imela naslov Smart Solutions to Real Challenges. Gostila je udeležence iz devetindvajsetih držav, ki so si lahko ogledali prezentacije preko šestdesetih strokovnjakov. Oba dneva je bila konferenca razdeljena na tri vzporedne seje in sicer prvi dan: *A Transformative Technologies*, *B Connecting with Community and Customers* in *C New Resources, New Services*, drugi dan: *A Marketing and Impact & Teaching Users*, *B Search, Discovery and Data* in *C The New Professional – Skills and Roles*. Rdeča nit konference je bila nova vloga knjižnice v prihodnosti. Knjižnice so se znašle v zelo zahtevnih časih, ki pa istočasno prinašajo tudi veliko priložnosti za preoblikovanje naših storitev in ne na zadnje tudi nas – knjižničarjev. Nove tehnologije so prodrle v vse pore našega delovnega okolja, ne glede na to ali prihajamo iz visokošolske, šolske, vladne, specialne ali javne knjižnice. Poznati in razumeti nove tehnologije ni več opcija, ampak je postala nujnost pri našem delu.

Predstavitve na konferenci niso teoretične, ampak praktične, saj slonijo na praktičnih izkušnjah kolegov iz celega sveta. Delegati lahko prinesejo domov praktične rešitve in nove zanimive pristope k delu. Mreženje med delegati podaljša doseg konference preko formalne predstavitve in zagotovi delegatom dodatne možnosti za učenje in pridobivanje novih znanj.

Peter Morville (predsednik Semantic Studios, ZDA) je imel prvi uvodni govor z naslovom *Navdih arhitekture: prihodnost knjižnic*. Govoril je o informacijski arhitekturi, o strukturiranem oblikovanju informacijskih sistemov, interaktivnih storitvah in uporabniški izkušnji. Vse prisotne je opomnil, da se neravnovesje v informacijski pismenosti povečuje in čeprav je dostop do informacij večji, ni sorazmerja z bolj informiranimi odločitvami.

Joe Tree (Blipphoto, VB) je imel drugi uvodni govor z naslovom *Deljenje in shranjevanje*. Tree je ustanovitelj spletne strani Blipphoto, kjer lahko vsak prijavljen član objavi po eno fotografijo in njeno zgodbo na dan. Stran je nekakšen spletni dnevni foto časopis in storitev socialnega mreženja. Ima močan vpliv, saj jo dnevno obišče preko 400.000 uporabnikov. Program je odprt, dobro indeksiran in uporabniki lahko sami urejajo svoje fotografije in zgodbe.

V nadaljevanju navajam nekaj zanimivejših predavanj. **Joe Murphy** (Libraryfuture, ZDA) je v svoji predstavitvi *Trendi tehnologije za informacijske strokovnjake* prikazal knjižnico kot povezovalca v družbi. Tradicionalna vloga knjižnic se spreminja in gre v nove smeri, predvsem v kreativnost. Knjižnice služijo svoji skupnosti in naj bi pomagale držati skupaj skupnost. So prostori, kjer se ljudje družijo in hkrati ponujajo tihe prostore. Murphy povezuje knji-

žnice in vidi njihovo vlogo v povezavi s podjetji, s kulturo start-up, s posameznimi mesti. Pri tem naj bi si knjižnice pomagale z novimi tehnologijami, kot so npr. ACR (Automatic Content Recognition), interaktivni zasloni, NFC tehnologija, Google now – obvestila glede na to, kje se nahajamo. V svoji predstavitvi navaja tudi nekaj pomembnejših trendov za leto 2014 in sicer: raznolikost mobilnih naprav, mobilne aplikacije, internet stvari, hibridne računalniške oblake, arhitekturo oblak/uporabnik, čas osebnih računalniških oblakov, pametne naprave, 3D tiskalnice in pričakuje preskok knjižnic iz odkrivanja na angažiranje.

Jan Holmquist (Goldborgsund Libraries, Danska) je imel predstavitev z naslovom *23 mobilnih stvari: orodja za zagotavljanje storitev v knjižnicah*. Govoril je o tem, kako je učenje novih tehnologij ključ za uporabo mobilnih naprav, ki knjižnicam zagotavljajo nove storitve in služijo kot orodje za pove-zavo knjižnice s skupnostjo. 23mobilethings.com je samo nastavitveni tečaj, ki ponuja knjižničnim delavcem nadgradnjo znanja o novih spletnih orodjih, ki so jim na voljo. Tečaj je dostopen 24 ur na dan preko spleta, temelji pa na prevajalstvu, jeziku in kulturi.

Phil Bradley (neodvisni internetni svetovalec, VB) nas je v svoji predstavitvi *Zasebnost na spletu* popeljal skozi mnoge poti na spletu, kjer je lahko kršena

Slika 1: Phil Bradley
(vir: ILI 2013 Photovibe.net)

zasebnost posameznika in pokazal, kako se temu lahko (vsaj deloma) izognemo. Podal je veliko različnih nasvetov, npr.: temeljito raziščimo nastavitve spletnih strani, katere uporabljamo; vedno ko uporabljamo strani, ki zahtevajo prijavo, se po končanem delu odjavimo, ker marsikatero sledijo uporabnikom na prikrite načine; prikritimo lahko IP naslove računalnikov; onemogočimo Java script; uporabljajmo iskalnike, ki ne shranjujejo iskanj in podatkov (duckduckgo.com, blekko, zeeky ...); uporabljajmo različne iskalnike in ne vedno istih; ne sprejemajmo piškotkov pri iskalnikih ipd.

Na konferenci je bilo veliko govora tudi o MOOC (Massive Online Open Course; množična odprta spletna predavanja), ki obetajo velike spremembe za visokošolske sisteme. MOOC vsakomur omogočajo dostop do kakovostnega izobraževanja na daljavo, ne da bi bilo potrebno zapustiti udobje domačega okolja. **Ben Showers** (Jisc, VB) je v predavanju o MOOC-ih predstavil svoje videnje, kako bi lahko v prihodnosti knjižnice imele veliko vlogo pri spletnem učenju. Ker je MOOC nov model učenja, Showers vidi knjižnice

kot ključne pri pomoči učencem, pri razvijanju računalniških znanj učencev, pri moderiranju procesov.

Phil Bradley in **Marydee Ojala** (Online Searcher Magazin, ZDA) sta predstavila »Search Slam«, predstavitev o izobraževanju za iskanje. Tovrstno izobraževanje je lahko velikokrat težje od samega iskanja. Tako učitelje kot študente moramo naučiti, da razumejo kako deluje iskanje, kaj je Boolov ali logični operator, kdaj uporabiti sintakso naprednega iskanja ... Podala sta 10 tez za iskanje, na kaj moramo opozoriti slušatelje, ki jih učimo iskanja na spletu. Ker se mi zdijo zelo uporabne, jih navajam tudi v poročilu:

- »Ne zaupaj nikomur«: govornika sta opozorila na to, da lahko eno iskanje po različnih iskalnikih prinese različne rezultate.
- »Pričakuj nestalnost«: nobena spletna stran ni večna, zato je pomembno, da ko nekaj najdemo, naredimo kopijo tega, ker mogoče jutri te strani ne bo več. Primer je tudi Google, ki ukinja svoja orodja, prevzemni nakupi spletnih strani oziroma podjetij, katerim lahko sledi ukinitve strani ...
- »Poklikaj vse«: hiperlinki so lahko dokaj skriti na straneh.
- »Uporabi različne vire«: tudi zmogljiva orodja ne zmorejo več indeksirati vseh stani (Pinterest, Google), zato uporabljajmo tiste, ki so bolj osredotočeni na eno ali nekaj tem (Topsy za tvite do šestih let hranjenja, Wolfram za podatke, Blekko za novice ...).
- »Določi namen«: npr. kdo dela raziskave (za poslovne namene, študijske, razisko-

Slika 2: Donna Saxby alias Batgirl
(vir slike: <http://t.co/ydu00SqAZ8>)

valne namene), kdaj je dobro dovolj dobro – kritična presoja.

- »Besede so pomembne«: npr. pomembna je pazljivost pri pisanju besed, ki so lahko različno napisane v ZDA in v VB (»jam« in »jelly«) in uporaba sinonimov.
- »Odstrani različne vplive«: geolokacija lahko prinaša različne rezultate, prav tako kot personalizacija; npr. Google ZDA, Google VB ali Google Danska bodo prikazali različne rezultate istega iskanja; velikokrat pri iskanju nočejo, da iščemo, ampak hočejo, da sprejmemo, kar nam ponujajo, pazimo na sledljivost in zato raje uporabljajmo različne iskalnike.
- »Pazljivost pri kontekstu«: primer iskanja »racism Georgia« lahko dobimo rezultate za ZDA ali za Gruzijo.
- »Čas«: priporočata, da iščemo približno do 15 min na enem iskalniku, potem pa zamenjamo iskalnik, ker je verjetnost, da bi po tem času našli želeno, minimalna.
- »Nikoli ne predvidevaj«: iskanja niso črna bela in to je treba povedati uporabnikom.

Zaključek konference je bil zelo sproščen, saj so **Marydee Oja-**

la, Donna Saxby in **Jan Holmquist** želeli podati nekaj zaključnih misli o prihodnosti knjižnic in prisluhniti delegatom, kaj nam je bilo najbolj všeč na konferenci. Zamislili so si zanimivo pogovorno vajo za delegate; vsak je namreč spoznal svojega soseda, ki je sedel zraven in izvedel kaj mu je bilo

na konferenci najbolj všeč, nato pa smo bili pozvani, da predstavimo sebe in soseda. Tako je vsak delegat nekaj prispeval na konferenci.

Nataša Jordan
Narodna in univerzitetna knjižnica

Nekaj predstavitev, dostopnih na SlideShare:

<http://www.slideshare.net/Philbradley/ili-privacy2>
<http://www.slideshare.net/BenShowers/moocs-and-the-role-of-libraries-internet-librarian-international-2013>
http://www.slideshare.net/joseph.murphy/internet-librarian-international-2013-murphy?from_search=1

POROČILA

Poročilo o uporabi storitve dostopa na daljavo do informacijskih virov v letu 2013 za splošne knjižnice

Center za informacijske storitve Narodne in univerzitetne knjižnice je v letu 2013 upravljal s storitvijo dostopa na daljavo do informacijskih virov za potrebe članov 41 osrednjih ter 180 krajevnih knjižnic in izposojevališč za Dolenjsko, Goriško, Koroško, Obalno-kraško, Osrednjeslovensko, Pomursko, Spodnjepodravsko in Štajersko območje. Storitve je bila vzpostavljena v koordinaciji z osrednjimi območnimi knjižnicami 1. 7. 2011.

Storitve je v letu 2013 omogočala avtentikacijo in avtorizacijo članov omenjenih knjižnic preko modula COBISS/Izposoja in SIP2 protokola. V avgustu smo v sodelovanju z IZUM-om prešli iz protokola SIP2 na LDAP protokol, ki je še dodatno zaščitil komunikacijo in podatke o uporabnikih.

Upravljanje s storitvijo je pomenilo spremljanje delovanja, preverjanje, vzdrževanje, dopolnjevanje in popraviljanje ter dodajanje novih nastavitvev, potrebnih za nemoteno prijavo na servise različnih ponudnikov.

Z domačimi in tujimi ponudniki smo preizkušali delovanje dostopa na daljavo do njihovih virov in odpravljali težave. Tujim in domačim ponudnikom smo posredovali nove IP-je in urejali profile knjižnic. Spremljali smo razvoj programske opreme, dopolnjevali konfiguracije programske opreme in vključevali nove funkcionalnosti.

Uporabnikom so bila na voljo tudi spletna Navodila za dostop na daljavo do informacijskih virov http://www.nuk.uni-lj.si/nuk/ook/pomoc_odd.html. Preko storitve dostopa na daljavo so bile upora-

bnikom na voljo zbirke tako tujih kot domačih ponudnikov. V nadaljevanju so navedeni ponudniki in zbirke ter njihove povezave za dostop na daljavo.

Zbirke ponudnika **EBSCOHost**, ki sledijo spodaj, so bile dostopne knjižnicam na vseh območjih.

- Academic Search Premier: <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=ip,uid&profile=ehost&defaultdb=aph>
- Business Source Premier: <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=ip,uid&profile=ehost&defaultdb=buh>
- eBook Public Library Subscription Collection: <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=ip,uid&profile=ehost&defaultdb=e700xww>
- ERIC: <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=ip,uid&profile=ehost&defaultdb=eric>
- GreenFILE: <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=ip,uid&profile=ehost&defaultdb=8qh>
- LISTA: <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=ip,uid&profile=ehost&defaultdb=lxh>
- MasterFILE Premier: <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=ip,uid&profile=ehost&defaultdb=f5h>
- Medline na EBSCOHost: <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=ip,uid&profile=ehost&defaultdb=cmedm>

V nadaljevanju sledijo ponudniki in zbirke, ki so bile dostopne le uporabnikom na nekaterih območjih.

Ponudnik: Oxford University Press

- Oxford Art Online: <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://www.oxfordartonline.com>
- Oxford Music Online: <http://eviri.ook.sik.si/login?>

[url=http://www.oxfordmusiconline.com](http://www.oxfordmusiconline.com)

- Oxford English Dictionary Online: <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://www.oed.com>
- Oxford Reference Online Premium: <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://www.oxfordreference.com>
- Who's Who and Who Was Who: <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://www.ukwhoswho.com/>
- Berg Fashion Library: <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://www.bergfashionlibrary.com>

Ponudnik: Encyclopedia Britannica

- Encyclopedia Britannica Online, Library Edition: <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://library.eb.co.uk/>

Slovenski ponudniki:

- GVIN.com: <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://www.gvin.com>

Tabela 1: Uporaba storitve dostopa na daljavo po članih in prijavah

Knjižnica	Št. uporabnikov	Št. prijav
Lavričeva knjižnica, Ajdovščina	36	115
Knjižnica Brežice	27	123
Knjižnica Jožeta Udoviča, Cerknica	21	338
Knjižnica Črnomelj	7	103
Knjižnica Domžale	88	487
Knjižnica Dravograd	6	10
Občinska knjižnica Gornja Radgona	0	0
Mestna knjižnica Grosuplje	76	407
Mestna knjižnica in čitalnica Idrija	25	63
Knjižnica Makse Samsa, Ilirska Bistrica	14	70
Mestna knjižnica Izola - Biblioteca civica di Isola	30	83
Matična knjižnica Kamnik	11	24
Knjižnica Kočevje	10	27
Osrednja knjiž. S. Vilharja - Biblioteca centrale Koper	143	1.821
Valvasorjeva knjižnica, Krško	35	550
Knjižnica Lenart	6	57
Knjižnica Lendava - Konyvtar Lendva	13	100
Knjižnica Litija	12	81
Mestna knjižnica Ljubljana	546	4.576
Splošna knjižnica Ljutomer	1	2
Knjižnica Logatec	18	158
Mariborska knjižnica	295	2.751
Knjižnica Medvode	18	81
Ljudska knjižnica Metlika	20	47
Pokrajinska in študijska knjižnica, Murska Sobota	26	59
Goriška knjižnica Franceta Bevka, Nova Gorica	267	1.721
Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto	145	1.670
Knjižnica Franca Ksavra Meška, Ormož	18	277
Mestna knjižnica Piran - Biblioteca civica Pirano	39	222
Knjižnica Bena Zupančiča, Postojna	32	136
Knjižnica Ivana Potrča, Ptuj	241	3.663
Knjižnica Radlje ob Dravi	19	60
Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika, Ravne	54	210
Knjižnica Ribnica	13	34
Knjižnica Sevnica	10	50
Kosovelova knjižnica, Sežana	54	725
Knjižnica Ksaverja Meška, Slovenj Gradec	4	5
Knjižnica Josipa Vošnjaka, Slovenska Bistrica	22	190
Knjižnica Cirila Kosmača, Tolmin	34	131
Knjižnica Pavla Golie Trebnje	21	69
Cankarjeva knjižnica Vrhnika	44	204
Skupaj	2.501	21.500

- Tax-Fin-Lex: <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://www.tax-fin-lex.si>
- IUS-INFO: <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://www.iusinfo.si/autologin.aspx>
- FIND-INFO: <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://www.findinfo.si/autologin.aspx>
- IUS-INFO HR: <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://www.iusinfo.hr/autologin.aspx>
- VEČER: <http://eviri.ook.sik.si/login?url=http://www.vecer.com/arhiv>

Med opravila upravljanja storitve dostopa na daljavo je sodila tudi priprava statističnih podatkov, ki so prikazali, koliko članov posameznih knjižnic je uporabilo storitev in kolikokrat so jo uporabili ter deleže posameznih knjižnic.

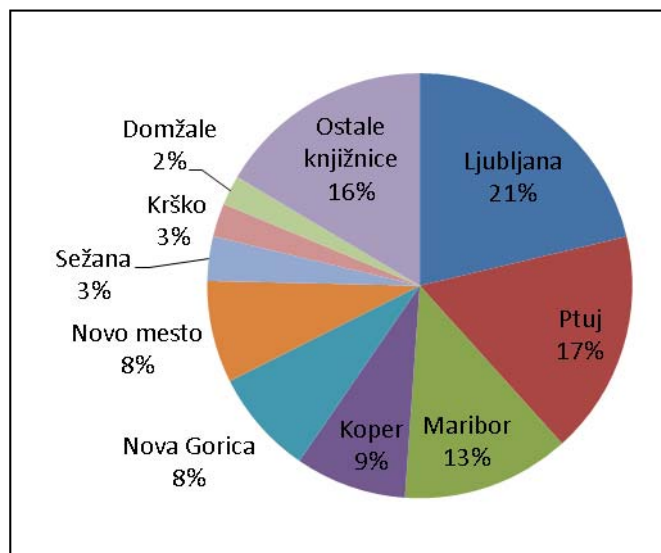
Za leto 2013 je bilo prvič možno pridobiti tudi podatke o številu prvih prijav na posamezne vire, poudarjamo prvih, saj je bilo po prvi prijavi

možno uporabiti še katerekoli druge vire, ki jih imajo knjižnice naročene. Ti podatki so bili posredovani knjižnicam, ki so izrazile zanimanje zanje.

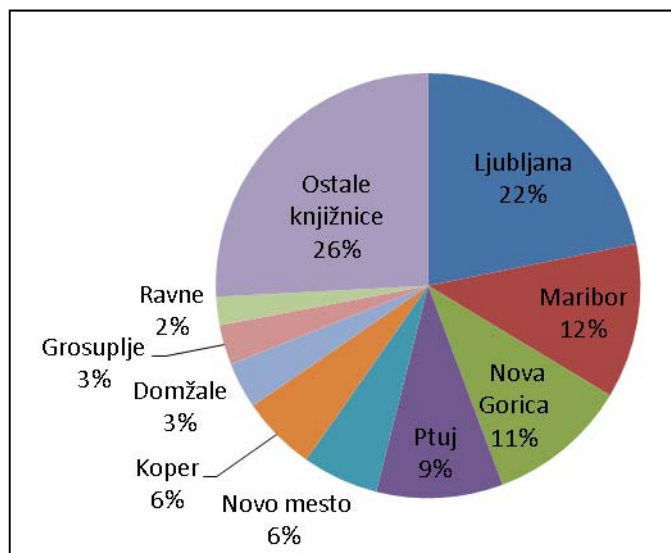
Analiza zajetih podatkov je pokazala, da je storitev dostopa na daljavo v letu 2013 skupno uporabil 2.501 član (v letu 2012 1.635) vključenih knjižnic, kar je za 53 % več kot v letu 2012. Člani vseh knjižnic so se prijavili na storitev 21.500 krat (v letu 2012 15.567), kar je za 38 % več kot v letu 2012.

Podrobnejši podatki za posamezne knjižnice sledijo v nadaljevanju.

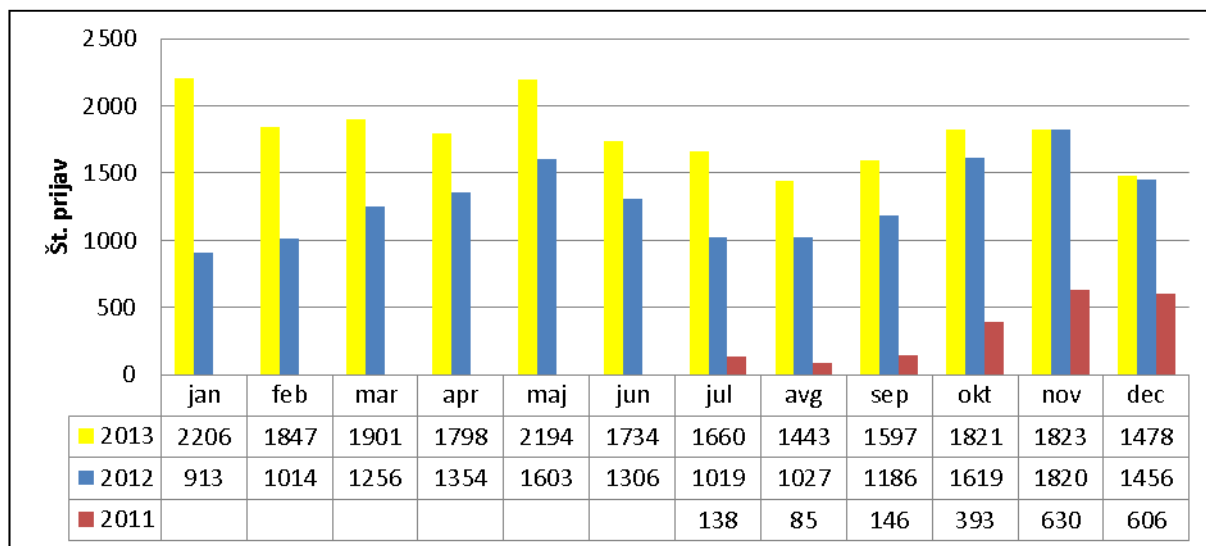
Srečko Bončina
Narodna in univerzitetna knjižnica

Grafikon 1: Število prijav na storitev dostopa na daljavo po knjižnicah v odstotkih

Grafikon 2: Število članov uporabnikov storitve po knjižnicah v odstotkih

Grafikon 3: Število prijav na storitev dostopa na daljavo po mesecih 2011–2013

Poročilo o uporabi storitve oddaljenega dostopa do informacijskih virov v letu 2013 za visokošolske knjižnice

Center za informacijske storitve Narodne in univerzitetne knjižnice je v poročevalskem letu upravljal s storitvijo oddaljenega dostopa za potrebe knjižnic Univerze v Ljubljani, Centralne tehniške knjižnice ter Narodne in univerzitetne knjižnice.

Avtentikacija in avtorizacija uporabnikov za oddaljen dostop se je izvajala preko modula COBISS/Izposoja. V začetku aprila 2013 smo v sodelovanju z IZUM-om prešli iz protokola SIP2 na LDAP protokol, ki je dodatno zaščitil komunikacijo in podatke o uporabnikih.

Upravljanje s storitvijo je pomenilo dnevno spremljanje in preverjanje delovanja storitve, vzdrževanje, dopolnjevanje in popraviljanje nastavitvev potrebnih za nemoteno prijavo preko oddaljenega dostopa ter nastavitvev, ki so omogočale normalno delovanje servisov različnih ponudnikov. Ugotavljali in odpravljali smo težave pri izpadih delovanja oddaljenega dostopa.

Poleg navedenega smo sproti reševali težave posameznih knjižnic tako pri lokalnem kot oddaljenem dostopu. Do večine težav je prišlo zaradi spremenjenih IP-jev knjižnic oz. fakultet, ki niso bili registrirani na strani ponudnikov informacijskih virov. Članom knjižnic, ki so vključene v storitev, smo pomagali reševati tudi težave pri prijavah na oddaljen dostop za posamezne servise in portal DiKUL. Pretežni del težav je bil povezan z napačnimi ali pozabljenimi gesli, potekom članstva v knjižnicah, spremembami statusa člana, napakah v profilih uporabnikov itn.

Spremljali smo razvoj programske opreme, dopolnjevali njene konfiguracije in vključevali nove funkcionalnosti. Vsem knjižnicam smo določili unikatne IP-je za potrebe oddaljenega dostopa.

Uporabniško dokumentacijo smo tekoče dopolnjevali na spletnih straneh Mrežnika - portala informacijskih virov.

Med opravila upravljanja storitve oddaljenega dostopa je sodila tudi priprava poročila, o uporabi storitve v letu 2013. Podrobnejši podatki sledijo v nadaljevanju.

Na storitev oddaljenega dostopa so se člani knjižnic Univerze v Ljubljani, Centralne tehniške knjižnice ter Narodne in univerzitetne knjižnice prijavili 165.594 krat, kar pomeni v primerjavi z letom 2012 (161.644) dvo odstotno zvišanje. Storitve je v letu 2013 uporabljalo 15.792 uporabnikov, kar pomeni v primerjavi z letom 2012 (16.396) štiri odstotno znižanje. Podobno kot v letu 2012, so storitev dostopa na daljavo tudi v letu 2013 največkrat uporabili člani knjižnic, ki so navedene v Tabeli 1.

Podrobnosti o uporabi storitve po posameznih knjižnicah sledijo v nadaljevanju.

Srečko Bončina
Narodna in univerzitetna knjižnica

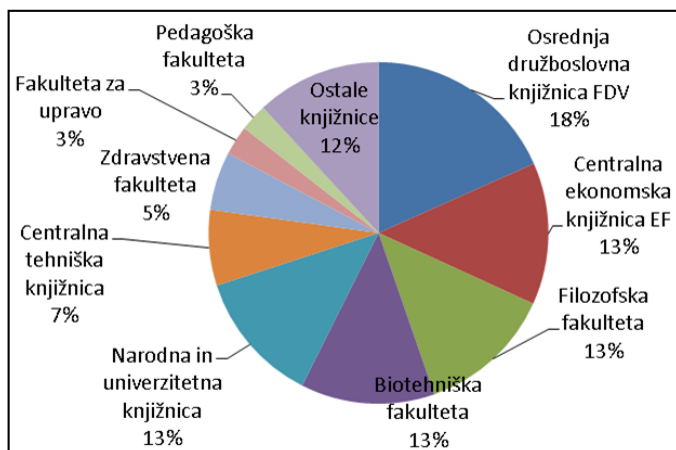
6

Tabela 1: Knjižnice, katerih člani so najpogosteje uporabili storitev oddaljenega dostopa

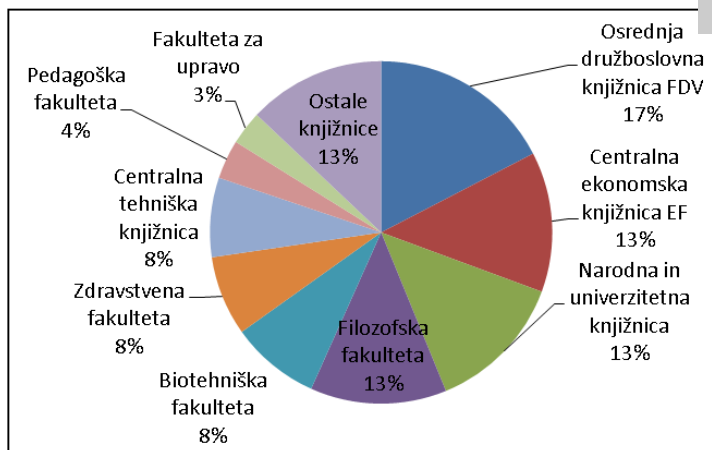
Članica Univerze v Ljubljani, CTK in NUK	Št. članov uporabnikov storitve	Št. vseh prijav
Osrednja družboslovna knjižnica FDV	2.746	30.389
Centralna ekonomska knjižnica EF	2.090	22.260
Narodna in univerzitetna knjižnica	2.084	20.870
Filozofska fakulteta	2.034	21.327
Biotehniška fakulteta	1.333	21.104
Zdravstvena fakulteta	1.190	9.163
Centralna tehniška knjižnica	1.184	11.853

Tabela 2: Uporaba storitve oddaljenega dostopa po posameznih članicah UL, CTK in NUK

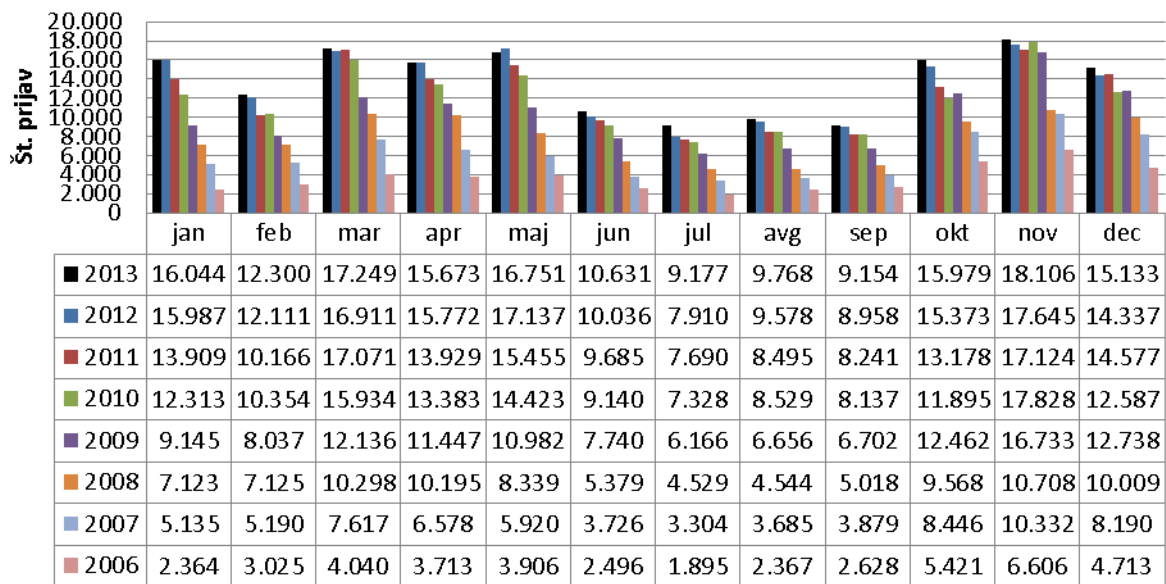
Članica Univerze v Ljubljani, CTK in NUK	Št. prijav osebja in študentov UL	Št. prijav ostalih članov	Št. vseh prijav	Št. članov uporabnikov storitve
Narodna in univerzitetna knjižnica	17.327	3.543	20.870	2.084
Centralna tehniška knjižnica	11.231	622	11.853	1.184
Akademija za glasbo	347	20	367	36
Akademija za gledališče, radio, film in televizijo	167	0	167	12
Akademija za likovno umetnost	111	4	115	24
Biotehniška fakulteta	20.858	246	21.104	1.333
Centralna ekonomska knjižnica EF	21.918	342	22.260	2.090
Centralna medicinska knjižnica MF	1.290	27	1.317	180
Fakulteta za arhitekturo	2	2	4	35
Fakulteta za elektrotehniko	2.588	16	2.604	206
Fakulteta za farmacijo	3.553	61	3.614	223
Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo	2.405	56	2.461	164
Fakulteta za matematiko in fiziko	600	43	643	89
Fakulteta za pomorstvo in promet	983	25	1.008	82
Fakulteta za računalništvo in informatiko	888	0	888	93
Fakulteta za socialno delo	612	63	675	137
Fakulteta za strojništvo	2.155	81	2.236	259
Fakulteta za šport	532	22	554	104
Fakulteta za upravo	4.633	0	4.633	503
Filozofska fakulteta	20.850	477	21.327	2.034
Naravoslovnotehniška fakulteta	1.483	40	1.523	156
Osrednja družboslovna knjižnica FDV	30.137	252	30.389	2.746
Pedagoška fakulteta	4.233	70	4.303	583
Pravna fakulteta	470	66	536	113
Teološka fakulteta	647	46	693	100
Veterinarska fakulteta	278	9	287	32
Zdravstvena fakulteta	8.900	263	9.163	1.190
Skupaj	159.198	6.396	165.594	15.792

Grafikon 1: Število prijav na oddaljen dostop po članicah UL, CTK in NUK

Grafikon 2: Število članov uporabnikov storitve po članicah UL, CTK in NUK

Grafikon 3: Število prijav na oddaljen dostop po mesecih v letih 2006—2013

IZOBRAŽEVANJE

Program izobraževanja NUK za leto 2014

Narodna in univerzitetna knjižnica bo tudi v letošnjem letu organizirala in izvajala različne oblike izobraževanja za *knjižnične delavce in uporabnike knjižnic*. Program izobraževanja je dostopen na spletni strani NUK (URL: <http://www.nuk.uni-lj.si/> Knjižničarji oziroma URL: <http://www.nuk.uni-lj.si/> Uporabniki), kjer so sproti objavljenе tudi spremembe v programu.

Izobraževanje knjižničnih delavcev

je tako kot pretekla leta razdeljeno na tri sklope:

- tečaji za začetnike v stroki,
- permanentno izobraževanje ter
- izobraževanje za vzajemno katalogizacijo.

Naj opozorimo na nekaj posebnosti in novosti v letošnjem programu.

V sklopu **izobraževanje za začetnike v stroki** bomo *Tečaj za začetnike v stroki* izvedli le v spomladanskem terminu. *Tečaj za pripravo na bibliotekarski*

izpit bo razdeljen na dva vsebinska dela: prvi bo namenjen pripravi na izpit iz splošnega dela, drugi del pa pripravi na izpit iz strokovnih predmetov, razen iz predmeta Notranja organizacija in delo knjižnic. Za pripravo na ta izpitni predmet priporočamo obisk tečajev *Strokovna obdelava knjižničnega gradiva* ter *Vaje iz obdelave knjižničnega gradiva*.

V sklopu **permanentnega izobraževanja** smo pripravili naslednje nove tečaje:

- *Osebne veščine pri delu z uporabniki,*
- *Delo z uporabniki različnih kultur,*
- *Računalništvo v oblaku,*
- *Iskanje in uporaba e-virov v knjižnicah,*
- *Uporaba in izdelava e-knjige* (v formatu ePub in pregled obstoječih tehnologij).

Pri **izobraževanju za vzajemno katalogizacijo** naj opozorimo na nov tečaj *Funkcionalne zahteve za bibliografske zapise*

(izvedli ga bomo v jeseni, datum izvedbe bo določen kasneje).

Izobraževanje za vzajemno katalogizacijo bomo izvajali samo v okolju COBISS3.

Na spletnih straneh izobraževanja za vzajemno katalogizacijo so tudi povezave do dokumentov (v pdf obliki) oziroma informacij, za katere je med udeleženci tega sklopa največ zanimanja: Pridobitev dovoljenja za vzajemno katalogizacijo in izpitni termini; Ugotavljanje usposobljenosti za vzajemno katalogizacijo v sistemu COBISS.SI; Program izobraževanja za vzajemno katalogizacijo (NUK/IZUM) ter Prehod na COBISS3/Katalogizacija.

Tečaji po naročilu

Tečaje, ki so v *rednem programu izobraževanja* knjižničnih delavcev in uporabnikov knjižnic, lahko pripravimo tudi po naročilu, glede na potrebe in želje določene knjižnice, tako v

prostorih NUK kot tudi v prostori naročnika.

Če bo dovolj povpraševanja, lahko izven rednega programa izobraževanja pripravimo tudi naslednje tečaje:

- Izgradnja in upravljanje knjižničnih zbirk,
- Inventarizacija knjižničnega gradiva,
- Izločanje in odpis knjižničnega gradiva,
- Katalogizacija, klasifikacija in indeksiranje drobnega tiska,
- Vaje iz vsebinske obdelave monografskih publikacij,
- Osnove varovanja in zaščite knjižničnega gradiva.

Bibliotekarski izpiti

Ker je novi pravilnik še v pripravi, bodo za opravljanje bibliotekarskih izpitov tudi v letu 2014 veljala določila Samoupravnega sporazuma o pridobivanju strokovnih kvalifikacij bibliotekarske stroke (UL SRS, št. 30/1980).

Izpiti bodo spomladi od 26. maja do 6. junija, jeseni pa od 24. novembra do 5. decembra (NUK, Učilnica – Leskoškova 12). Seji Izpitne komisije bosta predvidoma 15. aprila in 15. oktobra. Kandidate prosimo, da pošljejo prijave vsaj mesec dni pred sejo komisije.

Kandidatom, posebej tistim brez formalne izobrazbe s področja bibliotekarstva, priporočamo udeležbo na tečajih, ki jih izvajamo v sklopu *izobraževanja za začetnike v stroki*, prav tako pa tudi na nekaterih (brezplačnih) *tečajih za iskanje po elektronskih virih*, ki jih izvajamo za uporabnike knjižnic (*e-članki in e-knjige; citatni indeksi*).

Kandidati lahko poglobijo znanje o izpitnih vsebinah tudi na naslednjih tečajih, ki jih bomo izvedli v sklopu permanentnega izobraževanja:

- *Učinkovito referenčno delo v sodobni knjižnici*,
- *Iskanje in uporaba e-virov v knjižnicah*,
- *Predstavitev in uporaba elektronske izdaje tabel Univerzalne decimalne klasifikacije* (tečaj je brezplačen).

Informacije o izobraževalnem programu in bibliotekarskih izpitih lahko dobite pri mag. Heleni Pečko Mlekuš (tel. 01/200-11-39, elektronski naslov: helena.pecko-mlekus@nuk.uni-lj.si) in Poloni Marinšek (tel. 01/200-11-60, elektronski naslov: polona.marinsek@nuk.uni-lj.si).

Vabimo vas, da si ogledate spletno strani izobraževanja in se nam pridružite na tečajih.

Helena Pečko Mlekuš
Narodna in univerzitetna knjižnica

IZOBRAŽEVANJE

Individualne mobilnosti zaposlenih MKL v programu Vseživljenjsko učenje

Spodbujanje mednarodnega sodelovanja ima v Mestni knjižnici Ljubljana (MKL) in njenih predhodnicah bogato tradicijo. Spodbujamo ga v okviru različnih mednarodnih projektov, udeležbe na mednarodnih konferencah, organizacije mednarodnih posvetovanj, sprejemov različnih skupin in posameznikov iz tujine na obisku v MKL in drugih podobnih aktivnosti. V članku bomo predstavili individualna izobraževanja v tujini, ki smo se jih udeležili v okviru programa *Vseživljenjsko učenje* (www.cmepius.si/vzu/vse-o-vzu.aspx) in znotraj tega podprogramov *Študijski obiski* (www.cmepius.si/vzu/studijski_obiski.aspx) ter *Grundtvig delavnice* (www.cmepius.si/vzu/grundtvig/delavnice.aspx). Predstavili bomo name in cilje, potek prijave ter tri takšna izobraževanja, ki smo se jih udeležili v letu 2013.

Slika 1: Logotip programa v okviru katerega smo izvedli mobilnosti

Zakaj in kako ...

Z udeležbo zaposlenih na izobraževanjih v tujini skušamo doseči širok spekter različnih ciljev. Poleg koristi za MKL, kot so izboljšanje kakovosti dela, pridobitev novih idej za delo v prihodnje, razvijanje prepoznavnosti MKL v tujini, vzpostavljanje povezav za nove projekte, boljša motiviranost zaposlenih za delo ipd., so tukaj še cilji, povezani s strokovnim in osebnim razvojem udeleženca. Poleg vsebinskih vidikov izobraževanja nas pri takšnih izobraževanjih običajno zanima tudi organizacijski vidik, saj imamo v MKL ambicijo, da bi organizirali podobna izobraževa-

nja na mednarodni ravni. Udeležba na mednarodnih izobraževanjih ima v ozadju vedno tudi širšo kulturno in družbeno komponento, ki jo poznamo pod terminom evropska dodana vrednost in predstavlja širjenje evropske dimenzije, vzpostavljanje in spoznavanje skupnih evropskih vrednot, povezovanje z drugimi evropskimi državami z namenom večanja evropskega sodelovanja ipd.

Odločitev za udeležbo na izobraževanjih v tujini je povezana s tem, ali so vsebine izobraževanja uporabne za delo izbranega posameznika na njegovem delovnem mestu in ali je potreba po teh znanjih skladna s širšimi strateškimi cilji MKL. Zaposleni se za udeležbo odločijo prostovoljno in običajno v okviru letnega razgovora s svojim vodjem udeležbo na takšnem izobraževanju uskladijo in določijo kot enega od letnih ciljev.

Za *Študijske obiske* in *Grundtvig delavnice* je značilno, da so vnaprej pripravljeni katalogi izobraževanj in usposabljanj, med katerimi lahko udeleženci izbirajo. In tako smo tudi mi izmed ponujenega glede na vsebino in termine izobraževanj izbrali najprimernejše zase. Zaposleni v MKL, ki se odločijo za udeležbo na tovrstnem izobraževanju, ob podpori sodelavcev in z uporabo že obstoječih materialov samostojno pripravijo potrebno dokumentacijo in tudi samostojno komunicirajo z organizatorji in nacionalno agencijo. Uradni jezik pri prijavi in na samih izobraževanjih je bila angleščina. V pomoč pri pripravi prijav in poročil nam je bila slovenska nacionalna agencija CMEPIUS – Center RS za mobilnost in evropske programe izobraževanja in izpopolnjevanja (www.cmepius.si). V okviru projektov so bili kriti stroški poti, bivanja, stroški izvedbe izobraževanja ter del dnevnic.

10

How cities can inovate education, Portugalska, 7.–13. 4. 2013

Izobraževanje je bilo izpeljano v okviru podprograma *Študijski obiski*. Organizator obiska je bil oddelek za izobraževanje mestne občine Sao Joa de Madeira, Portugalska. Tematsko je bil program obiska zastavljen širše ter poleg izobraževanja odraslih in dela knjižnic vključeval tudi predšolsko in šolsko izobraževanje, mednarodno sodelovanje mest, delo na področju industrijskega turizma, spodbujanja podjetništva na različnih nivojih, spoznavanje nacionalnih izobraževalnih sistemov po celotni vertikali od predšolske

Slika 2: Sprejem udeležencev študijskega obiska na eni izmed portugalskih šol

vzgoje do izobraževanja v tretjem življenjskem obdobju.

Udeleženci smo bili raznoliki glede na področje dela: eni so bili iz različnih občinskih služb, izobraževalnih centrov, zaposleni v osnovnih in srednjih šolah, fakultetah, samostojni svetovalci in izobraževalci. Skupno je bilo 15 udeležencev iz trinajstih različnih držav - Avstrija, Danska, Belgija, Estonija, Francija, Nemčija, Italija, Slovenija, Španija, Švedska, Nizozemska, Velika Britanija in Portugalska. Vsak od udeležencev je pripravil predstavitev izobraževalnega sistema v svoji državi ali predstavitev druge, za obisk relevantne tematike. Moja pol urna predstavitev je imela naslov »Dejavnosti splošnih knjižnic«, v kateri je bil glavni poudarek na delu MKL na področju vseživljenjskega izobraževanja in učenja. Predstavitev sem izvedla v eni od knjižnic, ki smo jo obiskali. Tem predstavitvam so sledila vprašanja in primerjave med rešitvami v posameznih državah.

V obisk je bil vključen bogat nabor izobraževalnih aktivnosti, ki so se glede na izobraževalne metode med seboj zelo razlikovale. Del je bil v obliki predstavitev (razvijanje podjetništva v šoli), predstavitev rezultatov raziskav (evalvacija obšolskih dejavnosti), vključenih je bilo tudi nekaj obiskov v okviru spodbujanja industrijskega turizma (obisk tovarne klobukov, svinčnikov in tekstilne tovarne), obiski različnih šol (interakcija z učitelji, učenci), predstavitve programov knjižnic.

Posebno vrednost študijskemu obisku je dodala bogata izmenjava mnenj, izkušenj, podatkov

med udeleženci obiska. Vsi udeleženci so zelo dobro govorili angleško, kar je močno pripomoglo h količini in kakovosti komunikacije. Med organiziranimi izobraževalnimi aktivnostmi smo zastavljali veliko dodatnih vprašanj in tudi izven uradnega programa je potekala živahna izmenjava izkušenj.

Za delo v MKL so uporabne predvsem različne ideje za vsebine delavnic ter primeri aktivnosti in sodelovanj, ki jih v določenih lokalnih okoljih razvijajo knjižnice, npr. kolektivno pisanje zgodbe na Twitterju, glasovanje na Facebooku, vključevanje lokalnih barov, restavracij, trgovin v bralne akcije knjižnic, vključevanje lokalne industrije v promocijo branja, priprava izobraževalnih podkastov za objavo na spletnih straneh knjižnic ipd. Na obisku sem nabrala tudi številne promocijske materiale knjižnic in drugih organizacij – postavke za mizo, svinčnike, knjižne kazalke, plakate, brošure, ki so vir idej in možnih rešitev za delo v naši knjižnici. Slišala in videla sem številne druge ideje in primere dobrih praks s področja izobraževanja zaposlenih, promocije dejavnosti, komunikacije z mediji, vključevanja različnih interesnih skupin v delo knjižnic in številne vire, uporabne za svoje nadaljnje delo.

Financial literacy: money matters, Anglija, 7.–11. 10. 2013

Organizacijo delavnice *Grundtvig* je prevzela nevladna organizacija *North Liverpool Citizens Advice Bureau* (www.northliverpoolcab.org.uk/, NL CAB), ki je v veliki meri financirana iz dobrodelnih prispevkov, dobršni delež pa pridobijo iz sredstev National Lottery in drugih dobrodelnih skladov. NL CAB je del nacionalne organizacije Citizens Advice Bureau (CAB), ki nudi informaci-

je, pomoč in svetovanje na področju finančne pismenosti, življenjskih dogodkov (družina, zdravje, izobraževanje ...) ter osnovnih človekovih in potrošnikovih pravic. CAB deluje na 3.300 lokacijah v Angliji za katere skrbi 340 organizacij. CAB točke so v angleškem okolju le ena izmed organizacij, ki se ukvarjajo z osveščanjem državljanov za področje financ in obvladovanje osebnega proračuna.

Namen delavnice je bil predstaviti tako nacionalni kakor tudi lokalni pristop k *finančnemu opolnomočenju* državljanov, kar je v Angliji tudi bolj uveljavljen izraz kot pa *finančno opismenjevanje*. Sodelujoči smo se seznanili z nacionalno perspektivo, glavnimi težavami na področju finančnega opolnomočenja, načini dela ipd., kakor tudi z njihovimi rezultati.

Največji delež tovrstnega svetovanja opravijo preko individualne pristopa pri pomoči in svetovanju (t. i. face-to-face), svetovalni centri so navadno pozicionirani na problematičnih lokacijah. V severnem Liverpoolu so štiri informacijske pisarne, kjer se državljani lahko naročijo na osebni pogovor ali ciklus pogovorov z ustrezno usposobljenim svetovalcem. Usposabljanje svetovalcev je organizirano profesionalno, pripravljenega imajo ogromno delovnega gradiva in pripomočkov, izobraževanje za svetovanje pa traja približno dve leti. Kljub temu večino dela opravijo prostovoljci, ki predstavljajo večino oseb (približno 22.000 od 28.000), ki delujejo v CAB-ih. Organizirano usposabljanje oziroma opolnomočenje državljanov temelji na treh najpomembnejših vsebinskih sklopih: soočanje z dolgom, kreditiranje in pripravi ter vodenju osebnega proračuna.

Delavnice se je udeležilo 12 udeležencev iz Bolgarije, Italije, Latvije, Portugalske, Romunije, Slovenije in Turčije, ki se v svojih državah ukvarjajo z izobraževanjem odraslih ali pa so določevalci politik za pripravo izobraževanj za odrasle na nacionalnem nivoju.

Vsebina nam je bila posredovana preko predstavitev dobrih praks, izvedbe nekaterih učnih vaj in uporabe učnih orodij, ki so jih razvili sami tekom izobraževanj ali svetovanj končnim uporabnikom. Pomemben del delavnice smo namenili tudi analizi stanja finančne ozaveščenosti v posameznih državah, izvedba le-te je bila olajšana z izvedbo pred-analize, ki jo je moral vsak

Slika 3: Udeleženci delavnice *Financial literacy: money matters*

izmed udeležencev opraviti v domačem okolju pred prihodom na delavnico.

Udeleženci smo prejeli vse omenjeno učno in delovno gradivo, ki ga bomo lahko uporabili za potrebe izvedbe izobraževanj v naših organizacijah. Pridobljeno gradivo bo v veliko pomoč pri pripravi učnih programov na podlagi vnaprej pripravljenih vsebinskih sklopov za različne ravni in starostne ciljne skupine.

Z organizacijskega nivoja bi lahko dejali, da je bila delavnica vodena in izvedena zelo profesionalno, predvsem se mi je zdela praktična odločitev za ločitev kontaktne osebe za vsebinska vprašanja in kontaktne osebe za organizacijska/potovalna vprašanja. Dobra stran udeležbe na *Grundtvig delavnici* je tudi, da so vse finance za nas urejali organizatorji (prevoz, prehrana, prenočišče, le potovalno zavarovanje, ki ni obvezno, vsak ureja sam, a se na podlagi računa tudi ta refundira). Za boljše timsko delo že na samem začetku delavnice pa je bil, po mojem mnenju, pomemben tudi prihod udeležencev v Liverpool že dan pred pričetkom, tako da je spoznavanje potekalo v neformalnem okolju in sproščenem vzdušju.

Ob koncu delavnice je bila izoblikovana pobuda za evropski partnerski projekt v okviru programa evropskega sodelovanja na področju izobraževanja, usposabljanja, mladih in športa, *Erasmus+* na temo prenosa dobrih praks s področja finančnega opismenjevanja in opolnomočenja. Preko tovrstnega projekta bi organizacijski nivo delovanja CAB-ov lahko uporabili kot osnovo za programe izobraževanja predavateljev in predvsem svetovalcev na nacionalni in lokalni ravni posameznih, v projektu sodelujočih, partnerjev.

12 Interes za sodelovanje v tovrstnem projektu smo že izrazili predstavniki Bolgarije, Italije, Latvije, Turčije in Slovenije.

Library goes literacy in Europe, Litva, 15.–23. 11. 2013

Grundtvig delavnico je organizirala nevladna organizacija VSI Creativitas, ki izvaja treninge, tečaje, konference, seminarje in predavanja na principih neformalnega izobraževanja za otroke, mlade in odrasle.

Namen delavnice je bil združiti knjižničarje, izobraževalce odraslih in študente iz različnih okolij, da bi se skupaj učili o kreativnih in interaktiv-

Slika 4: Primer sodelovalnega učenja: udeleženci skupaj z organizatorjem oblikujejo urnik delavnice

nih metodah, ki jih lahko uporabijo pri svojem vsakodnevnem delu z odraslimi – da bi izboljšali njihove spretnosti in zaupanje vase, jih vključili in motivirali za branje, pisanje in uporabo informacijsko komunikacijske tehnologije (IKT) v vsakdanjem življenju.

Delavnice se je udeležilo 20 knjižničarjev in študentov iz Belgije, Portugalske, Francije, Slovenije, Hrvaške, Bolgarije, Romunije, Grčije, Poljske in Litve. Pri neformalnem, sodelovalnem učenju v skupinah smo uporabili metode motivacijskih vaj (t. i. energizerji), vaje spoznavanja (t. i. ice breakerji), izkustveno učenje je bilo povezano z refleksijo in uporabo naučenega. Spoznali smo uporabo igralnih principov v neigralnem okolju (t. i. gamification), npr. pri učenju, delavnice kreativnega pisanja, uporabo interaktivnih medijev za učenje, medkulturno živo knjižnico ipd. Obiskali smo knjižnico za slepe in slabovidne ter studio za snemanje zvočnih knjig v Vilni.

Pogovarjali smo se tudi o dobrih praksah, sama sem predstavila vlogo knjižnice pri vseživljenjskem učenju in delo servisov Borze dela, Borze znanja, Središča za samostojno učenje, Točk vseživljenjskega učenja in Učnega centra MKL. Na eni od delavnic smo s skupinskim delom izbrali teme za IKT izobraževanja, primerna za MKL: filmski tečaj, filmski večeri, športne stave/loto, prodaja in nakup rabljenih avtomobilov na spletu (kako oddati oglas), iskanje zdravstvenih informacij. Z različnimi skupinskimi aktivnostmi se je oblikovalo zaupanje, ki bo olajšalo nadaljnje sodelovanje na skupnih mednarodnih projektih.

Zaključek

Aktivnosti, povezane z udeležbo na izobraževanjih, pa se ne zaključijo z vrnitvijo z izobraževanja. Poleg standardne uporabe novih znanj pri delu sledi še priprava različnih poročil, predstavitev, ohranjanje stikov s partnerji in snovanje novih skupnih projektov ter priprava različnih pisnih prispevkov za širšo splošno in strokovno javnost, kot je tale članek. In spodbude za druge sodelavce in strokovne kolege iz drugih knjižnic, da se udeležijo podobnega obiska, izobraževanja in usposabljanja.

Z letom 2014 se program *Vseživljenjsko učenje* v takšni obliki, kot smo ga poznali do sedaj, zaključuje. Pred nami je nov program *Erasmus+*, ki bo omogočal še bolj sistematične izmenjave in udeležbe na izobraževanjih v tujini. Vabljeni, da tudi kolegi v drugih knjižnicah izkoristite te možnosti.

Simona Šinko, Mateja Lesar in Aleš Klemen
Mestna knjižnica Ljubljana

RAZMIŠLJANJA in KOMENTARJI

Refleksija na Čopa

20. decembra 2013 je bila načrtovana svečana podelitev Čopove nagrade in priznanja. Prvič v zgodovini obstoja te nagrade se to kljub razpisu, nominaciji in soglasni izbiri nagrajencev ni zgodilo ... Menda zaradi postopkovnih napak, tako Upravni odbor ZBDS.

V času Matije Čopa in njegovega sodobnika Prešerna se pojavi odpor proti pretirani uporabi zgolj razuma brez inspiracij in čustev, ki so gonilo umetniškega izražanja v romantiki in tudi nasploh. Na Dunaju, v času študija filozofije, je bil Čop stalen gost knjižnic. Njegov smisel za učenje klasičnih in živih jezikov je rasel iz leta v leto. Uporabljal je 19 jezikov (Čop, Šifrer in Leben, 1997, str. 14). Njegovo prepričanje, da je tudi slovenščina primeren jezik za visoko umetniško izražanje, je pripomoglo k temu, da si je slovenstvo utiralo pot med enakopravne evropske kulture. Prijateljsko zavezništvo s Prešernom je bilo izredno koristno za oba in za uveljavitev novih literarnih poti v slovenskem literarnem programu (p. t., str. 31). Po intelektualni širini je znal izraziti svoje mnenje odločno in

preudarno, npr. njegov odnos do črkarske pravde, sicer pa je našel svojo inspiracijo za znanstveno delovanje v knjigah. Študij kot življenjski smisel je Čop lažje kot gimnazijski profesor izpolnjeval kot bibliotekar. Ko ni več poučeval, je leta 1830 profesionalno prevzel vodenje licejske knjižnice in tako postal prvi zapriseženi bibliotekar. Poleg številnih jezikov in literature je dobro poznal tudi ureditev in upravljanje pomembnejših knjižnic v monarhiji. Čop »... izpričuje gorečo ljubezen do bibliotekarske stroke in kaže, da je zaradi svojega preizkušene moralnega značaja sposoben človek za to mukotrpno delo, ki glede na nove naloge bibliotekarjev potrebuje tudi primerno upravljanje knjižnice.« (Šifrer, Matija Čop – bibliotekar, v: Čop, Šifrer in Leben, 1997, str. 40).

Najprej se je Čop z neprevelikim navdušenjem lotil bibliotekarskega posla z urejanjem gimnazijske knjižnice na Reki (1821). Prvi je knjižnico uredil po strokovnih načelih in poskrbel tudi za urejeno čitalnico. Licejsko knjižnico je vodil od 23. septembra leta 1830 do

svoje prezgodnje smrti leta 1835. Čeprav je biblioteko vodil le pet let, je v njej pustil globoke sledi. Že leto po nastopu nove službe je knjižnico temeljito preuredil in uvedel novo sistematično postavitve gradiva z izdelavo osnovnega knjižničnega kataloga. Šlo je za preoblikovanje osrednje knjižnice po strokovnih inštrukcijah za univerzitetne in študijske knjižnice iz leta 1825 (Kodrič-Dačić, 1997). Uspelo mu je oživiti prejemanje dolžnostnega izvoda. Pri tem mu je od leta 1828 izdatno pomagal skriptor Miha Kastelic. Znano je tudi, da je Čop zaprosil za bibliotekarsko mesto v Celovcu (1823) in da je želel priti tudi za bibliotekarja v dunajsko univerzitetno knjižnico (1831 in 1834; Kamenik, 1967, str. 55).

V svoji vlogi za mesto bibliotekarja je navajal tudi skrb za popularizacijo branja med mladimi, ki jo smemo šteti kot zametke bralne pismenosti. Njegovo kratko življenje je bilo v celoti posvečeno knjigam. Ob izjemni razgledanosti in racionalnem pristopu k praktičnim knjižničarskim opravilom je bil tudi izrazito posredniška natura

med ustvarjalcem in bralcem (Kamenik, 1967, str. 56), kar je izredno prikladno tudi za bibliotekarski poklic.

V Čopovi odločitvi za bibliotekarstvo je slutiti tudi nagnjenje do znanstvenega dela, za katerega ni prikladnejšega vira kot so knjižni zakladi, katerih domovanje so prav knjižnice. Matija Čop je bil knjižničar evropskega formata (Kamenik, 1967, str. 42), zato se slovenski bibliotekarji zavedamo veličine nagrade, ki nosi njegovo ime.

Ob dvajsetletnici Društva bibliotekarjev Slovenije (13. 10. 1967) je bila imenovana tričlanska komisija za podelitev Čopovih priznanj. Predsednik DBS Janez Logar je utemeljil sklep za podeljevanje priznanj, ki nosijo ime bibliotekarja Matije Čopa, z naslednjimi besedami: »Imeli smo tehtne razloge, da smo počastitev zaslužnih bibliotekarjev povezali z imenom knjižničarja ljubljanske licejske knjižnice Matija Čopa in ga jim postavili za zgled. Čop je bil napreden bibliotekar, bibliograf in informator, da si boljšega tudi danes želeli ne bi mogli ...« (Dvajset let Društva bibliotekarjev Slovenije, 1968, str. 12). Pri predlogih za nagrajence so, tako kot danes, sodelovale vse podružnice DBS iz vseh vrst knjižnic in iz vseh predelov Slovenije. Pri izboru je komisija upoštevala daljše uspešno društveno delovanje kandidata, sodelovanje na prireditvah in v strokovnem tisku, drugo pomembno delo pri razvoju knjižničarstva, pri njegovi organiziranosti in urejanju, vzgoji kadrov in pri stikih s tujimi knjižnicami. Nekateri med prvimi nagrajenci so prejeli tudi

državna odlikovanja. Tako je bila rojena Čopova diploma, ki je odslej podeljevana praviloma na eno ali dve leti in jo lahko nagrajenec prejme le enkrat, na osnovi objavljenega razpisa in Pravilnika o podeljevanju Čopovih nagrad in priznanj.

Čopove diplome in Čopova priznanja so torej najvišje državne nagrade za izjemne uspehe na področju knjižničarstva, ki so širšega družbenega pomena in prispevajo k napredku stroke. Razpis za podelitev nagrad objavi Komisija za Čopove diplome in Čopova priznanja najkasneje do 30. maja v razpisnem letu. V razpisnem obdobju se podeli največ ena diploma in tri priznanja. Če ni ustreznih predlogov, se lahko podeli manjše število nagrad ali pa se nagrade sploh ne podelijo (4. čl. Pravilnika o podeljevanju Čopovih diplom in Čopovih priznanj).

Voditi Komisijo, ki ji je bil zaupán izbor nagrajencev, ali pa biti njen član, je čast in pomeni izredno odgovorno nalogo. Prav zaradi tega je pomembno, da je komisiji omogočeno neodvisno delo brez vpletanja in sugeriranja ali osebnega interpretiranja Pravilnika o podeljevanju Čopovih diplom in Čopovih priznanj. Razpisni rok traja praviloma dovolj dolgo (5 mesecev), da lahko področna društva med vsemi knjižničnimi delavci najdejo tiste, ki po svojem delu in zavzetosti izstopajo iz povprečja.

Vrnimo se torej v leto 2013. Čopove diplome in Čopova priznanja se podeljuje na osnovi objavljenega razpisa. Razpis za podelitev nagrad objavi Komisija za Čopove diplome in Čopova

priznanja. In ga tudi je 10. maja 2013 na spletni strani ZBDS, v reviji Knjižnica in v Knjižničarskih novicah. V njem je bil naveden rok, do katerega morajo na sedež Zveze prispeti popolne vloge – 10. oktober 2013 (razpisno obdobje določi Upravni odbor ZBDS, 4. čl. Pravilnika), rok, do katerega bo Komisija obvestila predlagatelje o potencialnih nagrajencih (12. 11. 2013) in predvideni datum svečane podelitve (20. 12. 2013 v razstavišču NUK-a). V Pravilniku piše: »Komisija odloči o izbiri kandidatov v roku 30 dni po poteku razpisa. O izbiri obvesti Upravni odbor Zveze najkasneje 30 dni pred predvidenim datumom podelitve«. (13. čl. Pravilnika). To je Komisija storila 21. 11. 2013.

Potem so se, po preteku petih mesecev od objave razpisa, zgodili proceduralni zapleti. Predsednica ZBDS se je 12 dni po zaključku razpisnega roka odločila, ne da bi se o tem posvetovala s predsednico ali člani Komisije, da zaradi majhnega števila prispelih vlog Upravni odbor ZBDS rok podaljša za en mesec, do 9. 11. 2013. To je Upravni odbor ZBDS na svoji dopisni seji, ki je potekala en dan, 22. 10., soglasno potrdil.

Člani Komisije so se na osnovi 12. čl. Pravilnika o podeljevanju Čopovih diplom in Čopovih priznanj, ki navaja, da je komisija pri svojem delu samostojna, odločili upoštevati prvotno razpisani rok za oddajo prijav, to je 10. 10. 2013. Sestali so se 8. 11. 2013, da bi lahko do javno objavljenega roka na spletni strani ZBDS o svoji odločitvi obvestili predlagatelje. Sklep o tem, da se predlog Upravnega

odbora ZBDS o podaljšanem roku ne upošteva, je bil sprejet s štirimi glasovi »za« in z enim »proti«. V nadaljevanju so člani Komisije ugotovili, da je ta na javni poziv za leto 2013 prejela 3 predloge za Čopovo diplomu in 1 za Čopovo priznanje, vendar sta dve vlogi za Čopovo diplomu prispeli po poteku razpisnega roka, prva s poštnim žigom 11. 10. 2013, druga s poštnim žigom 7. 11. 2013 in ju zato komisija pri obravnavi ni upoštevala. Na isti seji je soglasno izbrala potencialna nagrajenca, katerih vloge so v celoti ustrezale razpisnim kriterijem.

Sledil je poziv Komisiji z dne 29. 11. 2013, spet s soglasnim sklepom Upravnega odbora ZBDS, da naj se Komisija v najkrajšem možnem roku ponovno sestane in pregleda vse vloge, ki so prispele do 9. novembra, ter odločitve o nagrajencih sporoči Upravnemu odboru ZBDS do 16. 12. 2013. Ker so člani

Komisije svojo nalogo odgovorno in objektivno, predvsem pa enotno že opravili, niso sledili zahtevi Upravnega odbora. In 17. decembra, tri dni pred predvideno svečano podelitvijo, je ponovno sledil soglasni sklep Upravnega odbora ZBDS, da se *Razpis za podelitev Čopovih diplom in Čopovih priznanj v letu 2013* razveljavi in da se Čopova diploma in Čopovo priznanje za leto 2013 ne podelita.

Ker je predsednica Komisije menila, da je s tem predlagateljem, predvsem pa izbranimi nagrajencema, ki sta si po vseh kriterijih nagrado zaslužila, povzročena moralna škoda, članom Komisije pa odvzeta kredibilnost in neodvisnost, je ponudila svoj odstop, čeprav je bila na jesenskem občnem zboru kot članica ponovno izvoljena v Komisijo. In zanimivo, Upravni odbor ZBDS je s sklepom na isti seji, dne 17. 12. 2013, ta odstop tudi soglasno sprejel.

Obžalujem, da so se postopkovni zapleti zgodili pri tako dragocenem namenu, kot jih ima Čopova nagrada. Če je Pravilnik o podeljevanju Čopovih diplom in Čopovih priznanj, ki je v preteklih letih čisto v redu služil svojemu namenu, res mestoma nerazumljiv ali dovoljuje različno razlago, zakaj morajo posledice tega nositi tisti, ki v stroki blestijo? Ob tem pa me čudi nenavadna usklajenost/soglasnost mnenj članov Upravnega in Nadzornega odbora ZBDS. Gre za naključje ali vpliv vodenja? Kakorkoli, Čopove nagrade zame ostajajo kot najvišje strokovno priznanje, tisti, ki bodo odslej o njih odločali, pa so menda »zbujeni« - ZBuDiteSe!

Zdenka Petermanec
Univerzitetna knjižnica Maribor,
Predsednica Komisije za Čopove
nagrade in priznanja
v obdobju 2009/2013
zdenka.petermanec@um.si

Uporabljeni viri in literatura:

1. *60 let strokovnega združenja slovenskih knjižničarjev: spominski zbornik* (2007). Ljubljana: Zveza bibliotekarskih društev Slovenije.
2. Čop, D., Šifrer, J. in Leben, N. (1997). *Matija Čop: 1797–1835: katalog razstave, februar 1997*. Jesenice: Muzej.
3. Dvajset let Društva bibliotekarjev Slovenije (1968). *Knjižnica*, 12 (1–4), 5–14.
4. Kamenik, I. (1967). Matija Čop – bibliotekar. *Knjižnica*, 11 (1–4), 53–63.
5. Kodrič-Dačič, E. (1997). Matija Čop in njegov prispevek k slovenskemu bibliotekarstvu. *Knjižnica*, 41 (2–3), 17–31.
6. *Pravilnik o podeljevanju Čopovih diplom in Čopovih priznanj* (2011). Ljubljana: Zveza bibliotekarskih društev Slovenije. Pridobljeno 8. 11. 2013 s spletne strani: http://www.zbds-zveza.si/sites/default/files/dokumenti/2012/cop_pravilnik.pdf.
7. *Zbornik razprav: 10 let Oddelka za bibliotekarstvo: 1987–1997* (1998). Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za bibliotekarstvo, str. 63.

OBVESTILA

Koledar prihajajočih srečanj

TUJINA

(izbor za obdobje junij–avgust 2014)

- **9.-11. 6. 2014**, Tel Aviv, Izrael, *European Conference on Information Systems*, <http://ecis2014.eu/>
- **6.-11. 7. 2014**, Gold Coast, Avstralija, *The 37th Annual ACM Special Interest Group On Information Retrieval Conference*, <http://sigir.org/sigir2014/>
- **23.-25. 7. 2014**, Leicester, Velika Britanija, *Electronic Theses and Dissertations 2014*, <http://www2.le.ac.uk/library/etd2014>
- **4.-7. 8. 2014**, Atene, Grčija, *Annual International Conference on Library and Information Science*, <http://www.atiner.gr/library.htm>
- **16.-22. 8. 2014**, Lyon, Francija, *IFLA World Library and Information Congress*, <http://conference.ifla.org/ifla80>

Zveza je tudi Zaveza

Zveza bibliotekarskih društev Slovenije pomembno opredeljuje in strokovno zaznamuje knjižničarski prostor vseh 66 let delovanja. Program Zveze tudi v tem času gradi na smernicah predhodnikov, ki so v preteklosti želeli vzpostaviti dovršen in domišljen sistem izvajanja knjižnične dejavnosti. Sistem, ki bi pripeljal od amaterstva do profesionalizma. Sistem, ki je nekoč povezoval posamezne tipe knjižnic v enovit dopolnjevalni organizem in ne sistem, ki ustvarja knjižnice brez knjižničarjev ter postavlja nenehno pod vprašaj obstoj in poslansko knjižnice ter izloča posamezne tipe knjižnic.

Zveza bibliotekarskih društev Slovenije ohranja izjemno dediščino, ki so jo zapisali in ustvarili velikani knjižničarske stroke. Biti član društva bibliotekarjev je odgovornost, čast, privilegij in strokovni izziv, to je sporočilo, ki nam ga zapuščajo predhodniki, ki so prav skozi društveno povezovanje vzpostavili, gradili, ohranjali in razvijali sistem, ki nam je danes zaupan v dediščino. Biti član društva pa je predvsem osebna strokovna odločitev, prav tako kot je

osebna strokovna odločitev prevzeti ali ne prevzeti aktivno vlogo v ustvarjanju in uresničevanju programa Zveze bibliotekarskih društev Slovenije.

Delovanje v Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije pomeni zavezo delati po skupno dogovorjenih etičnih merilih, delati skladno s predpisi in pravilniki ter je v vsakem pogledu pomemben prispevek k utrjevanju ugleda stroke.

Problem današnjega trenutka je površnost, neodgovornost, amnezija in vprašljivost etičnosti delovanja. V Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije si ne želimo, da bi vse to nadvladalo tudi v knjižničarski stroki. Želimo le najboljše in še posebej čisto sliko pri tistem, kar je najpomembnejše. Med to zagotovo sodijo nagrade za življenjsko delo in nagrade za strokovne prispevke. V Zvezi smo v zadnjih petih letih naredili velik premik tudi na protokolu podelitve nagrad, saj se zavedamo, da gre za nacionalne nagrade, ki potrebujejo strokovno in širšo javno pozornost. Posebej pa to pozornost potrebujejo nagrajenci. Rezultat te usmeritve so

vsekakor podelitve nagrad, ki smo jih zasnovali in izvedli leta 2011 v Lutkovnem gledališču Maribor, januarja 2013 v Narodni in univerzitetni knjižnici in oktobra 2013 v sklopu Kongresa Zveze bibliotekarskih društev Slovenije.

Upravni odbor Zveze bibliotekarskih društev Slovenije je na seji 17. 12. 2013 soglasno sprejel sklep, da se Čopova diploma in Čopova priznanja za leto 2013 ne podeli. Ugotovljena odstopanja v razumevanju aktov, v postopkih ravnanja in vodenja postopka so izhodišče za natančnejšo opredelitev členov, ki ne bodo dopuščala različnih interpretacij, bodo pa ob tem tudi pomenila zavezo za opravljeno delo. Nagrada za življenjsko delo in priznanje za pomemben prispevek pri razvoju stroke sta za vse nas tako pomembna elementa profesionalizacije in osebne strokovne zavzetosti, da morata biti podeljena brez dvoma. Kjerkoli in kadarkoli.

Sabina Fras Popović
Predsednica Zveze bibliotekarskih
društev Slovenije

16

POVABILO K BRANJU

O varnosti v knjižnicah

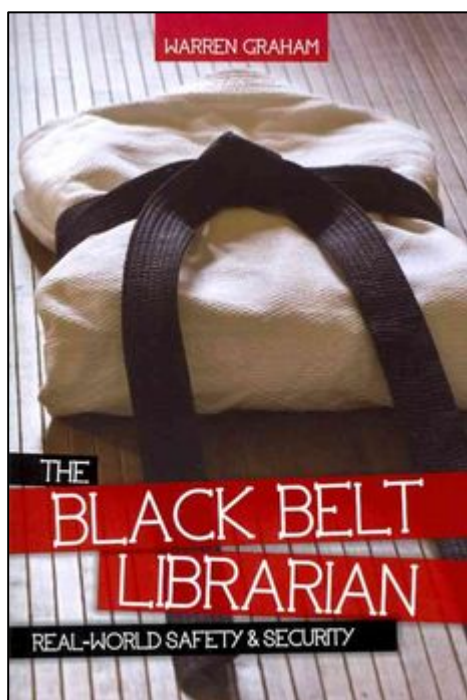
Knjiga *The black belt librarian* (Chicago, ALA, 2012), kar bi lahko prevedli kot **Knjižničar s črnim pasom**, je ekstremno zanimiva. Zanimiva je predvsem zato, ker je ni napisal knjižničar, a vseeno nekdo, ki je imel dnevno delo v knjižnici in se je vsak dan srečeval z uporabniki v svoji splošni knjižnici. Bil je varnostnik. Po dvajsetih letih dela kot vodja varnostnikov v knjižnici, je **Warren Graham** že v mnogih javnih nastopih, sedaj pa tudi v knjigi prikazal, **kakšno**

vlogo ima varnost v knjižnici in kako pomembno je, da ima knjižnica tudi to področje urejeno.

Mogoče je najboljše priporočilo napisal avtor sam, ko je še pred zaresnim pričetkom knjige v motto knjigi izrekel, da so v knjigi zapisana njegova mnenja in da to niso mnenja njegovih bivših ali sedanjega delodajalca, čeprav bi morala biti. Lepše popotnice v branje zanimivih izku-

šenj, kot je pisec, zavrt v šal samozavesti, bi se težko nadejali. In kaj bomo prebrali?

Velik del knjige je posvečen avtorjevi ponudbi **12 načel**, za kateri trdi, da so **standard za dosego varnega okolja** v knjižnicah (ali katerem drugem javnem prostoru). Gre za pravila v smislu vzpostavljanja **jasnih pravil** obnašanja in uporabe knjižnice; **brez naivnosti** do obnašanja uporabnikov je vse treba obravnavati enako; **doslednost**; **prizemljeno** dojemanje stvari; **enostavnost** dokumentacije; redna **usposabljanja zaposlenih**; vpeljava načrtov za nujne situacije ipd. Vsako od teh načel avtor seveda podkrepí s primeri iz večletne prakse.

Slika 1: Naslovnica
(vir: ebay.com.au)

Zanimivo je, da se knjiga lahko bere kot **ekspozicija ameriškega dojemanja varnosti**, ki se včasih zdi pretirano previdna in obsedena z nadzorom. A vendarle, pisal jo je bivši varnostnik v knjižnici in kot tako jo je potrebno dojeti. Zato ne bo prav nič narobe, če vržemo razmislek tudi v to smer in si odgovorimo na mnoga vprašanja, ki so navedena v knjigi (na koncu vsakega poglavja). Ta vprašanja so taktično razporejena tako, da te zlahka privežejo na kimanje in strinjanje z avtorjem. Pretirano vojaška intonacija sestavkov v knjigi hitro zbledi, ko na ta vprašanja odgovarjamo iz lastnih izkušenj in dogajanj v naših knjižnicah.

V časih, v kakršnih delujemo, seveda na splošno velja, da se je treba uporabnikom na vso moč

prilagajati in jim ustreči. Ker bodo sicer pobegnili drugam, kar pa seveda ni v redu. Zato bo ta knjiga delovala zelo ekstremno. Medtem, ko smo na splošno prenehali s prakso prepovedovanja marsičesa v knjižnicah, bo avtor natanko to svetoval. **Jasne in razločne prepovedi**, ker le te vzdržujejo knjižnico kot spoštovanja vreden javni prostor, namenjen uporabnikom knjižnice. Kljub temu se zdi, da bi lahko včasih nekoliko manj vojaško pristopil do problema zoprnih uporabnikov: princip in škoda, ki je na delu pri tem avtorju, je razločno jasna – ker je vsak uporabnik javne ustanove, tudi knjižnice, potencialna nevarnost knjižnici, knjižničarjem in ostalim uporabnikom, je potrebno vse obravnavati tako. Kot potencialne nevarnosti. V tem duhu predlaga knjižničarjem **vadbo 30-30-30**. Naslednjih 30 dni naj vsakih 30 minut prenehajo s tistim, kar počnejo in 30 sekund opazujejo okolico. Tako se oko navadi prepoznavati izredne stvari, ki bi lahko pomenile različne potencialne neprijetnosti.

Posebne vrstice nameni tudi najstnikom v knjižnicah. In svojo knjigo oblikuje zares v praktičnem oziru, vse je polno **konkretnih nasvetov** glede tega, kako je potrebno delovati in izgraditi tudi varno knjižnico, ki bo lahko ostala knjižnica. Pri tem gre tako do nasvetov, kako je potrebno dnevno voditi evidenco neprijetnih in potencialno nevarnih situacij kot tudi do tega, kako naj varnostna služba izgleda. Vse to boste našli v ekstremno kratki knjižici, ki doseže okoli 80 strani.

Prav tako ponudi zanimive načine, kako vzpostaviti pravo podobo samega sebe in tako zavzeti kontrolo nad samim seboj, kar je pogoj za to, da obdržimo tudi kontrolo nad okolico. Pri tem predlaga vsem knjižničarjem, ki imajo opravka z ljudmi, da se nekoliko tudi poizkusijo poglobiti vase, se ogledati v ogledalu in vprašati, bi nemara morali nekoliko več poslušati uporabnike; so preveč agresivni ali pasivni; dovolj premislijo besede, preden spregovorijo; imajo radi ljudi in, seveda, tudi svoje delo ... vse to je pomembno, da knjižničarji pri sebi razrešijo večino ovir človeške komunikacije. Veliko prej, preden se lotijo dela z ljudmi.

Knjiga je napisana sicer v smrtno resni maniri, vendarle pa je polna situacij, v katerih se boste prepoznali tudi vi in se bržkone sladko nasmejali. Varnostna služba vendarle doživi marsikaj in paleta neverjetnih dogodkov se na čase bere kot

cinični, a vseeno zanesljivo zabavni kompendij zgodbic strica iz ozadja, večkrat spregledanega sodelavca v knjižnici. Jasno je treba vedeti, da je Warren zares **dolgo časa stal ob boku knjižničarjev**, ki so delali z ljudmi vseh tipologij in zato točno ve, kaj vse se v knjižnicah dogaja. Knjiga ponuja **vodnik po raznovrstnih situacijah, na katere lahko naletimo pri delu z ljudmi v knjižnicah**. V želji, da se naučimo pravilno odgovoriti na situacije, ki pridejo. Njegova knjiga se občasno bere celo kot apologija izjave, da so vsi uporabniki naši sovražniki, vendar je jasno, da temu ni tako. Jasno pa je tudi,

da dnevno delo z ljudmi s seboj prinese marsikaj, na kar te ne pripravi nobena šola, zato so njegovi nasveti lahko - v čisto praktičnem oziru - zelo pripravljeni. Zato ne sme manjkati v izboru branja vseh kolegov, ki imajo opravka z ljudmi, še posebno pa tudi vseh vodij, ker jim bo knjiga dala idejo ali dve glede organizacije varnosti v njihovih knjižnicah. Priporočam.

Tomaž Bešter
Narodna in univerzitetna knjižnica

KNJIŽNIČNE PRIREDITVE

Punčke iz cunj

V Mestni knjižnici Izola že od leta 2005 sodelujemo z Zavodom za varstvo kulturne dediščine Slovenije pri pripravi dogodkov za Dneve evropske kulturne dediščine. Smo edina ustanova v naši lokalni skupnosti, ki za DEKD pripravlja razstave, prireditve in druge oblike promocije dediščine. Letos so bili DEKD posvečeni ohranjanju dediščine in k sodelovanju smo povabili različne posameznike od blizu in daleč: Ljubica Žvab je razstavila ročno izdelanega škoromata in papirnato kapo, kot jih nosijo hruškiški škoromati, Dušan Štrancar je izdelovalec lesenih pustnih mask, Barbara Kožar fotografira arhitek-

turno dediščino Pirana, Marija Čerin izdeluje gobeline, Kristina Menih in Darij Gregorič pripovedujeta stare izolske in koprške zgodbe, Nives Kaligarič je sestavila knjižno uganko Dediščina mojega kraja, Rok Kleva Ivančič in Manuel Šavron sta zaigrala istrske ljudske napeve, Lijana Perko pa je sešila punčke iz cunj, s kakršnimi so se nekoč igrali otroci, in punčke iz cunj, oblečene v noše, značilne za različne slovenske pokrajine. Ker smo o nekaterih razstavah in dogodkih že pisali, smo tokrat k pogovoru povabili našo šiviljico Lijano Perko.

MKI: Gospa Lijana, bi se nam morda najprej predstavili? Od kod ste doma, koliko časa že živite v Izoli in kaj ste po poklicu?

LP: Prihajam iz Štajerskega, vendar sem dolgo časa živela v Ljubljani, sedaj pa že štiri leta živim v tej prelepi Izoli, kakor ji pravijo ljudje.

MKI: Koliko časa pa se že ukvarjate s šivanjem in kaj vas je k temu pritegnilo?

LP: Dejansko šivam že od otroških let. Zamisli sem si zapisovala in risala že v petem razredu osnovne šole in se sama

naučila šivati na maminem črnem šivalnem stroju Bagat.

MKI: Kaj pa najraje šivate?

LP: Imam neverjetno domišljijo, smisel za oblikovanje, torej se lahko lotim veliko različnih stvari, nimam ene posebne določene.

MKI: Veliko sodelujete na sejnih domače obrti. Kateri vaši izdelki so ljudem najbolj všeč in kaj gre najbolj v promet?

LP: Najbolj so jim všeč štole, pasovi ter drobni izdelki s sivko. V zadnjem času pa moje čudovite lutke iz blaga, platna in čipk.

MKI: V Mestni knjižnici Izola ste imeli kar nekaj razstav torbic. Tokrat pa ste sešili punčke iz cunj in take, ki so oblečene v noše. Kako ste dobili idejo za šivanje punčk in noš?

LP: Ves čas svojega življenja se že oziram v preteklost, rada imam antiko, predvsem pa obdobje 15. stoletja.

MKI: Ste se morda tudi vi igrali s takimi punčkami, ko ste bili še otrok?

LP: Že kot zelo majhna deklica sem se rada igrala s punčkami, ki sem jih dobivala od tet. Šiva-

Slika 1: Punčka iz cunj

la sem jim oblekice, ki sem jih okraševala z biserčki.

MKI: Kaj je po vašem mnenju dobra otroška igrača?

LP: Lesene kocke, ker so prijetne na dotik in ker razvijajo ustvarjalnost, so preproste in učinkovite. Ter seveda moji mehko polnjeni pajacki.

MKI: Z igračami ste obdarili tudi bosanske otroke, ki so bili na počitnicah v Žusterni in so obiskali tudi našo knjižnico. Kako otroci sprejemajo vaše igrače?

LP: Res je, ti otroci so bili mojih igrač zelo veseli, z velikim veseljem so se igrali.

MKI: Za vaše izdelke je značilno, da so izvirni, lepi, narejeni iz kvalitetnih materialov in s smislom za podrobnosti, uporabni in trpežni. Tudi punčke, oblečene v nošo, so narejene z

veliko ljubezni in smisla za podrobnosti. Zelo natančno ste prikazali značilnosti noše posameznih slovenskih pokrajin. Ste si pri šivanju pomagali z ilustracijami in navodili iz knjig o nošah? Katerih?

LP: Kar nekaj je zelo dobre literature. Iz nekaterih knjig, ki so se mi zdele najbolj izvirne, sem tudi črpala.

MKI: Te punčke v nošah se mi zdijo zelo primerne za darilo ali kot turistični spominek. Ste pomislili, da bi z njimi kandidirali na razpisih za najboljši turistični spominek, ki jih razpisuje na primer koprška občina? Lahko bi jih šivali tudi za muzeje, na primer Pokrajinski muzej Koper, Pomorski muzej Piran ali Slovenski etnografski muzej. Ali pa morda raje vedno ustvarjate kaj novega?

LP: Z velikim veseljem bom poslala različnim institucijam

svoje zamisli in upam na sodelovanje. Seveda pa je potrebno vedno biti v pogonu. Se že veselim prihodnje razstave v knjižnici Izola, kjer bom zopet predstavila kaj novega.

MKI: Imate morda svojo spletno stran, kjer bi si lahko ogledali fotografije vaših izdelkov?

LP: Uporabljam facebook stran pod mojim imenom. Spletna stran pa je že v nastajanju.

MKI: Gospa Lijana, zahvaljujem se vam za pogovor. Bi morda vi dodali kakšno misel za konec?

LP: Veliko lepega je okrog nas, potrebno se je samo ozreti in življenje je takoj lepše.

pogovarjala se je Špela Pahor
Mestna knjižnica Izola

KNJIŽNIČNE PRIREDITVE

Mediterran – fotografska razstava Vlada Bernetiča v MKI

V mesecu novembru je svoje barvne in črno bele fotografije na temo Sredozemlja razstavljal Vlado Bernetič, sicer knjižničar in projektni sodelavec na Morski biološki postaji v Piranu. Fotografije prikazujejo utrinke s potovanj po sredozemskih deželah, kot sta Malta in Grčija. Med njimi so tudi take z bolj domoznansko tematiko, od oljčnih gajev, vinogradov do plovil, na kakršne naletimo v Istri. Ob razstavi fotografij je Vlado Bernetič pripravil tudi večer, posvečen popotniški in domoznanski fotografiji, na katerega smo povabili vse najbolj priznane obalne fotografe, od svetovno znane Anje Čop do Izolanov Remigija Grižoniča in Tomija Beškovnika.

Pred iztekom razstave smo gospoda Bernetiča prosili za kratek pogovor.

MKI: Gospod Bernetič, iz vaših fotografij se da razbrati, da se tega hobija lotevate resno in z veliko znanja. Omenili ste, da ste se ob delu tudi izobraževali o fotografiji. Koliko časa se s foto-

grafijo že ukvarjate in kaj vam je dal študij fotografije na Sežanski šoli?

VB: S fotografijo se vzporedno z rednim delom ukvarjam že dobra štiri desetletja. Lahko rečem, da je to tudi način življenja – s kamero vedno ob sebi – torej. Izredni študij fotografije mi je omogočil vpogled v svetovno produkcijo avtorske fotografije, grafičnega oblikovanja in tudi filma. Večina sežanskih profesorjev je pridobila izobrazbo na FAMU v Pragi, na Ljubljanski in Beograjski Akademiji, na FAGG in ob dodatnih specializacijah v tujini. Sprejeti delček njihovih znanj in izkušenj zelo cenim in skušam uporabiti, kjer je le mogoče.

MKI: Na tej razstavi ste predstavili predvsem fotografije, ki so nastale na potovanjih po Sredozemlju, pa tudi na potepanjih po Istri. Sredozemlje je pojem, o katerem različni strokovnjaki od zgodovinarjev, geografov do etnologov razmišljajo, pišejo in govorijo na zelo različne načine. Kaj pa vam pomeni Sredozemlje, kamor se uvršča tudi naša Istra?

Slika 1: Vlado Bernetič

VB: Živimo na področju Istre in zaledja te pokrajine, ki je v bistvu submediteran v klimatskološkem in geografskem pogledu. Z gospodarskega in kulturno-antropološkega pogleda pa se od ostalih »Meditancev« ne ločimo preveč. Vsak obdeluje »svoj vrtiček«, zaradi pogostih suš se

izogibamo obdelovanju večjih polj, z izjemo oljčnih nasadov in vinogradov. Denimo - elektronska industrija, ki se je lepo začela na primer pri nas, pri sosedih v Bujah in na veliko tudi pri Valetti na Malti, je po dobrem desetletju zamrla. Turizem je tako postal pglavitna domena v teh krajih. Gostoljubje vidim kot bodočnost Sredozemlja, vse drugo je lahko bolj ali manj temu v pomoč - mislim predvsem na obilje kulturnih in naravnih danosti našega Mediterana.

MKI: Vaše fotografije so tako pokrajinske in se v njih pogled odpira daleč in široko, kot tudi take, kjer se bolj posvečate podrobnostim, igri barv, svetlobe, senc in simbolov. Fotografirate tudi rastline, živali, kulturne spomenike, mesta in dogajanja na ulicah. Kateri motivi so vam najljubši?

Slika 2: Soline

VB: Vsako obdobje v trajanju nekaj let je obeleževalo specifično področje fotografije. Snemal sem na primer ptice v solinah, delal zračne posnetke s pomočjo helikopterja, snemal arhitekturo za koprskie urbaniste, reproduciral projektno grafiko in načrte, občasno sem fotografiral tudi med potapljanjem pod vodo. Začelo pa se je z dokumentiranjem športnih dogodkov v dijaških letih in z razstavnim delovanjem v fotoklubu Platininske zveze v Ljubljani.

Pokrajinska fotografija mi je najljubša, vendar ob njej predvsem prežim na »tisto nekaj« kar bi moralo priti v prvi plan in bi sliko naredilo popolno. Nekaj je tu skupnega tudi z novinarsko fotografijo. V svet medijske fotografije vstopam bolj ali manj diskretno.

MKI: Danes lahko vsi fotografiramo že z mobiteli in ljubiteljskih fotografov je več kot nekoč, zato bi vas rada vprašala, kaj je značilno za dobrega fotografa in za dobre fotografije?

VB: Gotovo je za dobre fotografe značilna profesionalna oprema, vendar je njihov način gledanja na svet pomembnejši. Dober fotograf najde motiv, ki je dovolj univerzalen, aktualen, estetsko korekten in zanimiv tudi širši javnosti ter dovolj »brezčasen«, da se lahko ohrani tudi zanamcem.

MKI: S fotografijo lahko za večno ujamemo trenutek, ki se ne bo nikoli več ponovil in ga tako ohranimo v spominu. S fotografijo lahko dokumentiramo razne dogodke, arhitekturo, pokrajino. Nekateri s fotografijo segajo na slikarsko področje. Kaj pa vam pomeni, da se lahko izražate s pomočjo fotografiranja?

VB: Za fotografijo je značilna, res - kot pravite - »enkratnost« trenutka in prostora, prikazana s pomočjo svetlobe na določenem nosilcu slike. V sami sliki iščem tisto »nekaj več« - to je lahko na primer poseben žarek svetlobe, ambientalna atmosfera, barvna paleta ali samo grafična tekstura, ki pa lahko vsebuje tudi element presenečenja. Slednji na simbolni ravni lahko pomeni tudi bodico. Zame je fotografija ena izmed slikarskih tehnik, ker pa nisem slikar, si ne delam preveč utvar.

MKI: Gospod Bernetič, hvala vam za pogovor.

pogovarjala se je Špela Pahor
Mestna knjižnica Izola

OBVESTILO AVTORJEM

Knjižničarske novice so informativni bilten, ki seznanja slovenske knjižnične delavce s tekočimi dogajanji in novostmi v stroki. Objavlja strokovne članke, poročila s strokovnih posvetovanj, srečanj in sestankov, prispevke o pomembnih dogodkih in novostih v knjižnicah, prispevke o projektih, v katerih sodelujejo knjižnice, intervjuje, mnenja in ocene, spominske in podobne zapise, obvestila in razpise ter obvestila o prireditvah, posvetih in drugih strokovnih dogodkih.

Navodila za pripravo prispevkov

Jezik objavljenih prispevkov je praviloma slovenski, v skladu z odločitvijo uredništva, pa tudi angleški. Avtorji morajo uredništvu poslati jezikovno pravilno besedilo. Prejetih tekstov uredništvo ne lektorira. Avtor tudi v celoti odgovarja za vsebino prispevka. Avtorsko pravico do objavljenih prispevkov ima izdajatelj publikacije, avtor obdrži moralne avtorske pravice.

Naslov prispevka mora biti kratek in jasen, dopolni se lahko s podnaslovom. Pri poročilih s strokovnih posvetovanj in drugih srečanj naj bodo v naslovu/podnaslovu prispevka navedeni naslov posvetovanja oziroma srečanja ter kraj in datum dogodka.

Pod naslovom naj bo naveden avtor prispevka (oziroma avtorji), in sicer vedno v polni obliki (ime in priimek). Če je avtorjev več, naj sami določijo vrstni red imen avtorjev. Poleg imena avtorja je treba navesti tudi sedež ustanove, kjer je avtor prispevka zaposlen ali ime fakultete, če je študent, ter elektronski naslov avtorja. Tudi pri večjem številu piscev je treba pri vsakem posamezniku navesti vse zahtevane podatke. Pri citiranju virov naj avtorji upoštevajo navodila revije Knjižnica. Dolžina prispevka naj ne presega 20.000 znakov (vključno s presledki).

Prispevek lahko poleg teksta vsebuje tudi slike (preglednice, diagrame, fotografije ipd.). Vsaka slika naj ima zaporedno številko in naslov. Če avtor slik ne vključi v besedilo prispevka, naj bo v njem jasno označeno, katera slika sodi na določeno mesto v tekstu. Pri vsaki sliki je treba navesti tudi njeno avtorstvo (avtor je lahko pisec prispevka ali kdo drug). Pri portretni fotografiji je potrebno navesti tudi imena oseb v polni obliki (ime in priimek), in sicer z začetno navedbo "Od lepe proti desni:... ". Avtor prispevka mora uredništvu predložiti pisne izjave oseb na portretni fotografiji, da se strinjajo z javno objavo fotografije v Knjižničarskih novicah. Slikovno gradivo lahko avtorji priložijo tudi v JPG ali PNG formatu.

Z oddajo prispevka uredništvu se šteje, da avtor soglaša z objavo svojega prispevka v tiskani in elektronski obliki Knjižničarskih novic.

Pošiljanje prispevkov

Prosimo, da članke in prispevke pošljete uredništvu publikacije v elektronski obliki, in sicer na naslov icb@nuk.uni-lj.si. Prispevkov ne honoriramo!

Uredništvo Knjižničarskih novic

ISSN 0353-9237

Izdala in založila: Narodna in univerzitetna knjižnica, Turjaška 1, 1000 Ljubljana

Za knjižnico: Mateja Komel Snoj

Odgovorna urednica: Damjana Vovk (e-pošta: icb@nuk.uni-lj.si)

Uredniški odbor: Tomaž Bešter, Irena Kavčič, Daša Pokorn, mag. Darija Rozman

Fotografija na naslovnici: Matija Brumen

Naklada: 400 izvodov

Tisk: COLLEGIUM GRAPHICUM d.o.o. Ljubljana

Naročila in odpovedi tiskane in elektronske oblike Knjižničarskih novic: icb@nuk.uni-lj.si oz. tel. št. 01/2001-176

Naročnina za leto 2013: 50,00 EUR za tiskano obliko & 1 brezplačen dostop do elektronske oblike, 30,00 EUR za dostop do elektronske oblike

